

16.9.2024

EU:n vakavaraisuusasetuksen 92(2)(3) artiklan mukainen jäsenvaltio-optio

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Euroopan komissio julkaisi 27.10.2021 lainsäädäntöehdotuksensa uudeksi pankkipaketiksi. Lainsäädäntöehdotus sisälsi ehdotuksen EU:n vakavaraisuusasetuksen muuttamisesta, minkä myötä 31 päivänä toukokuuta 2024 annettiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1623 asetuksen (EU) N:o 575/2013 muuttamisesta luottoriskiä, vastuun arvonoikaisuriskiä, operatiivista riskiä, markkinariskiä ja kokonaisriskipainolattiaa koskevien vaatimusten osalta. Asetus tulee voimaan 1.1.2025. Tässä ehdotuksessa käsitellään asetuksen 92 artiklan 3 kohtaan sisältyvää jäsenvaltio-optiota kokonaisriskipainolattian soveltamisesta.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Komission lainsäädäntöehdotus EU:n vakavaraisuusasetuksen muuttamisesta annettiin eduskunnalle tiedoksi valtioneuvoston selvityksellä E 121/2021 vp ja samansisältöisellä valtioneuvoston kirjelmällä [U 72/2021 vp](#). Lisäksi neuvotteluiden edetessä annettiin jatkokirjelmät [UJ 3/2022 ja UJ 25/2022 vp](#).

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö asetti 22.8.2024 luottolaitoslainsäädännön uudistamista valmistelevan työryhmän, jossa ovat edustettuna valtiovarainministeriön lisäksi Finanssivalvonta, Suomen Pankki, Rahoitusvakuusvirasto ja Finanssiala ry. Työryhmä on kuullut erikseen Nordea Bank Oyj:tä. Ehdotus on laadittu työryhmässä.

2 Pääasiallinen sisältö

Asetuksessa (EU) 2024/1623 säädetty muutos EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklaan 92 sisältää säännökset kokonaisriskipainolattian käyttöönotosta. Artiklaan sisältyvä jäsenvaltio-optio mahdollistaa kokonaisriskipainolattian soveltamisen optiota käyttävän jäsenvaltion sisällä yksinomaan konsolidoidulla tasolla sen sijaan, että laskentasääntöä sovellettaisiin luottolaitoksiin tämän lisäksi yksittäisellä tasolla. Muutos tulee voimaan 1.1.2025.

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Työryhmä ehdottaa muutosta luottolaitoslakiin, jolla otetaan käyttöön EU:n vakavaraisuusasetuksen 1.1.2025 voimaan tulevan 92 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukainen jäsenvaltio-optio kokonaisriskipainolattian soveltamisesta ainoastaan konsolidoidulla tasolla Suomessa kotipaikan omaavien luottolaitosten osalta. Työryhmä katsoo, että jäsenvaltio-option käyttäminen on perusteltua luottolaitosten pääoma-aseman raportoinnin ja laskennan virtaviivaistamiseksi sekä ryhmittymien sisäisen pääoma-allokoinnin joustavuuden varmistamiseksi. Työryhmä niin ikään katsoo, että muutos ei olisi luottolaitosten pääoma-asemaa tai muutoinkaan rahoitusvakautta vaarantava. Työryhmä lisäksi katsoo, että pääoma-vaatimusten konsolidoitu soveltamistaso olisi linjassa Suomessa pidemmälläkin aikavälillä vakiintuneen sääntelyperiaatteen mukainen, jossa toiminnalle asetettavia vaatimuksia tarkastellaan lähtökohtaisesti konsolidoidulla tasolla.

3.2 Pääasialliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset yrityksille

EU:n vakavaraisuusasetuksen 92 artiklan 3 kohdan mukaisen jäsenvaltio-option käyttämisen on katsottu Suomessa vaikuttavan luottolaitossektorin raportointiin ja hallinnollisiin kustannuksiin. Vaikutukset tällä hetkellä kohdistuisivat ainoastaan yhteen luottolaitoskonserniin (Nordea Bank Oyj) sen rakenteesta johtuen, mutta ei voida poissulkea, etteikö vaikutuksia olisi myöhemmin myös muihin sellaisiin luottolaitoksiin, joiden konserniin kuuluva emoyhteisö ja yksi tai useampi tytärluottolaitos sijaitsevat Suomessa. Option hyödyntäminen virtaviivaistaisi ja selkeyttäisi pääoma-aseman laskentaa ja raportointia koskevia menettelyitä. Hallinnollisten kustannusten vähentämiseksi olisi tärkeää, että option hyödyntämisen suhteen saataisiin varmuus mahdollisimman pian.

Luottolaitosten pääoma-asemaa koskevat vaikutukset kohdistuvat arvion mukaan ryhmittymän pääoman kohdentamiseen ryhmittymään kuuluvien luottolaitosten välillä. Option käyttäminen joustavoittaisi pääomien kohdentamista ryhmittymien sisällä kokonaisriskipainolattian voimaantulon myötä. Konserneilta tai ryhmittymiltä edellytettävään kokonaispääomituksen vaikutukset olisivat arviolta korkeintaan hyvin vähäiset. Tarvittaessa pääomien kohdentamiseen ryhmittymien sisällä eri luottolaitosten välillä voidaan puuttua tehokkaammin muilla välineillä, kuten lisäpääomavaatimusten kohdentamisella ja eräitä vaatimuksia koskevien valvoajaharkintaisten poikkeusten muutoksilla. Option käyttämisellä ei ole myöskään arvioitu olevan vaikutuksia luottolaitosten kriisinratkaisusuunnitteluun tai kriisinratkaisuvälineiden käyttämiseen. Näin ollen jäsenvaltio-option hyödyntäminen esitetyllä tavalla ei vaaranna luottolaitosten asianmukaista pääomittamista tai rahoitusvakautta muutoinkaan.

Option hyödyntäminen tai hyödyntämättä jättäminen ei arviolta vaikuttaisi luottolaitosten luotonantoon.

Vaikutukset viranomaisiin

Ehdotuksella ei ole arviolta vaikutusta Finanssivalvonnan tai Rahoitusvakausviraston resursointiin.

4 Muut toteuttamisvaihtoehdot

4.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

EU:n vakavaraisuusasetuksen 92 artiklan 3 kohdan mukaista jäsenvaltio-optiota kokonaisriskipainolattian soveltamistasosta on mahdollista jättää myös soveltamatta tai lykätä sen soveltamista. Option soveltamatta jättämisellä jäisivät hyödyntämättä edellä kohdassa 3.2 todetut myönteiset vaikutukset luottolaitosten pääoma-aseman laskennan ja raportoinnin virtaviivaistamiseksi ja pääoman hallinnan joustavoittamiseksi. Option käyttämättä jättäminen voisi osaltaan vahvistaa ryhmittymään kuuluvien yksittäisten luottolaitosten pääomavaatimuksia, mutta konsolidoidulla tasolla tämän vaikutuksen arvioidaan olevan korkeintaan hyvin vähämerkityksinen. Option hyödyntämisen myöhentäminen aiheuttaisi ylimääräisiä hallinnollisia kustannuksia luottolaitoksille niiden raportointijärjestelmiin sääntelystä aiheutuvien muutosten johdosta.

4.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Suomen pankkisektorin rakenteen näkökulmasta keskeisiä verrokkeja ovat muut Pohjoismaat. Muiden Pohjoismaiden suunnitelmien pohjalta näyttää siltä, että lähestymistapa ainoastaan konsolidoidun soveltamisen mahdollistamista koskevan jäsenvaltio-option käyttäminen poikkeaa maittain, eikä yhdenmukaista linjaa kaikissa Pohjoismaissa välttämättä löydy. *Ruotsin* valtiovarainministeriön julkaiseman, tuoreeltaan lausunnoilla olleen asetusluonnoksen mukaan Ruotsi olisi ottamassa käyttöön jäsenvaltio-option kokonaisriskipainolattian soveltamisesta ainoastaan konsolidoidulla tasolla. Ehdotusta on perusteltu selkeyttämisellä, hallinnollisten kustannusten vähentämisellä sekä Ruotsin ja ulkomaisten luottolaitosten kilpailutilanteen yhdenmukaistamisella. Sen sijaan *Norjan* finanssivalvojan lausunnolla olleen ehdotuksen mukaan kansallista optiota kokonaisriskipainolattian soveltamistasosta ei otettaisi käyttöön. Option soveltamatta jättämistä on perusteltu tarpeella varmistaa ryhmittymiin kuuluvien luottolaitosten riittävä pääomitus ja riskinkantokyky ryhmittymien kaikilla tasoilla. Puolestaan *Tanska* ei ole toistaiseksi julkaissut tarkempia tietoja tai suunnitelmia nyt puheena olevan jäsenvaltio-option käyttöönotosta.

5 Säännöskohtaiset perustelut

Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

10 luku Taloudellinen asema

1 b §. *Kokonaisriskipainolattian soveltamistaso.* Pykälä olisi uusi. Siinä säädettäisiin EU:n vakavaraisuusasetuksen 92 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan tarkoittaman jäsenvaltio-option käyttämisestä. Option mukaisesti kokonaisriskipainolattia laskettaisiin konsolidoidulla tasolla Suomessa sijaitsevien luottolaitosten ja niiden emoyrityksen osalta, mutta ei yksittäisen tytärluottolaitoksen tasolla. Poikkeusta ei sovellettaisi, jos suomalaisella luottolaitoksella ei ole suomalaista emoyritystä eikä siltä osin kuin luottolaitosryhmittymällä on tytär- tai sisaryrityksiä Suomen ulkopuolella.

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.1.2025 tai mahdollisimman pian sen vahvistamisen jälkeen.

7 Lakiehdotus

Laki luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 10 lukuun uusi 1 b § seuraavasti:

10 luku

Taloudellinen asema

1 b §

Kokonaisriskipainolattian soveltamistaso

EU:n vakavaraisuusasetuksen 92 artiklassa tarkoitettu kokonaisriskin määrä on laskettava mainitun artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettulla tavalla soveltaen kokonaisriskipainolattia ainoastaan konsolidoidulla tasolla niiden luottolaitosten ja emoyrityksen osalta, joiden kotipaikka on Suomessa.